

Posudek oponentky na diplomovou práci studenta Martina Šlapáka

na téma „Vývojová stadia trestného činu“

Zaměření diplomové práce, její základní koncepce a systematika

Předložená diplomová práce rozebírá téma vývojových stadií trestného činu. Jedná se o stále aktuální téma, které je sice již poměrně dobře probádáno a judikováno, nicméně v důsledku posledních novelizací trestněprávních předpisů došlo i zde k dílčím změnám, a tak je nepochybně potěšitelné, že si autor vybral zrovna toto téma.

Autor analyzuje zvolené téma z hlediska trestněprávního, přičemž se neomezuje pouze na statický popis historie a současnosti právní úpravy, ale aktivně navrhuje řešení *de lege ferenda*.

Z obsahovaného hlediska je práce členěna na jednotlivé kapitoly. Po stručném úvodu následuje druhá kapitola, která představuje historický exkurz právní úpravy předmětné problematiky od dob říšského trestního zákoníku z roku 1852 až po současnost. Třetí až pátá kapitola se dopodrobna postupně věnují otázkám přípravy, pokusu a dokonání trestného činu. V šesté kapitole je rozebrána problematika trestnosti přípravy a pokusu trestného činu, včetně podmínek zániku této trestnosti; vloženo je i drobné pojednání o nově zavedeném institutu dohody o vině a trestu. Sedmá kapitola řeší specifika pachatelství, spolupachatelství a účastenství ve vztahu k jednotlivým vývojovým stadiím trestného činu. V osmé kapitole je vložena komparační studie české právní úpravy s úpravou německou. Devátá a desátá kapitola pak obsahují autorovy úvahy *de lege ferenda*, včetně konkrétních návrhů úpravy textace vybraných ustanovení trestněprávních předpisů. Na závěr samozřejmě nechybí ani obvyklý seznam použitých pramenů a anglicky psané resumé.

Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování

Obsahová struktura práce téměř přesně kopíruje zásady pro vypracování uvedené v jejím zadání (s tou výjimkou, že autor vhodně sloučil body 5 a 7 zadání práce do jedné kapitoly); zvolená systematika je vnitřně konzistentní a odpovídá zavedeným zvyklostem pro tento typ prací. Další členění jednotlivých kapitol je rovněž přehledné a má logickou stavbu; jediná drobná výtka zde směřuje k tomu, že v některých místech použil autor až pět úrovní nadpisů (např. kapitola „8.2.3.2.1.“), což působí poněkud nezvykle.

V práci se ojediněle vyskytují faktické nepřesnosti, např. na str. 4 předposlední věta autor zaměňuje pojmy „subsidiarita“ a „specialita“ (platí, že stadia bližší dokonání jsou ke vzdálenějším stadiím ve vztahu speciality, nikoliv subsidiarity) nebo na str. 51 autor poněkud nepřesně zmiňuje, že pojem „právní osoba“ není v českém právním řádu obecně definován (není snad ustanovení § 18 odst. 2 občanského zákoníku jakousi obecnou, byť ne zcela vhodnou, definicí?...). Určité dílčí výhrady mám i k pojednání o německé právní úpravě, kde dle mého názoru autor nedostatečně rozlišuje mezi právními závěry, které plynou přímo z právních předpisů, od právních závěrů dovozovaných „pouze“ německou právní vědou; při citaci původních německých názvů právních institutů, resp. konkrétních formulací obsažených v právních předpisech nebo literatuře, se autor místy dopouští chyb nebo nepřesností (např. na str. 55 v závěru kapitoly 8.2.3.1 je neúplná citace – chybí sloveso „herbeiführt“). Tyto drobnosti však nijak nenarušují celkovou odbornou úroveň práce.

Autor zasluhuje pochvalu za to, že se pokusil ve své práci reflektovat i recentní vývoj právní úpravy, když do jednotlivých kapitol zahrnul i pojednání o trestní odpovědnosti právnických osob a o novém institutu dohody o vině a trestu.

Za nejzajímavější z celé práce však považují zejména devátou a desátou kapitolu, v nichž autor formuluje svůj vlastní názor na právní úpravu *de lege lata* a činí konkrétní návrhy *de lege ferenda*. Jakkoliv je potěšitelné, že se autor „nebojí“ prezentovat své názory, nelze přehlédnout skutečnost, že některé z nich působí poněkud nevyváženě a autor k nim nepřistupuje dostatečně kriticky; v některých ohledech si dle mého názoru autor i částečně protirečí. *In concreto* se jedná např. o skutečnost, že na jedné straně autor glorifikuje německou právní úpravu, podle níž je příprava k trestnému činu obecně beztrestná (trestná je vlastně pouze tehdy, je-li takovým jednáním spáchán trestný čin, který má sám o sobě v podstatě „přípravnou“ povahu), ale zároveň volá po významném rozšíření trestnosti této přípravy v českém právu. Dále bych zmínila, že považuje-li autor institut dohody o vině a trestu za opodstatněný, neboť pomůže odbřemenit orgány činné v trestním řízení od „*trestních kauz marginálního významu*“ (srov. str. 66), pak tento názor trochu koliduje s jinde zdůrazňovanou zásadou subsidiarity trestní represe (orgány činné v trestním řízení by neměly řešit „trestní kauzy marginálního významu“, a pokud tak činí, nelze to „napravit“ uzavíráním dohod o vině a trestu – to je přece popřením základních principů trestního práva). Za nebezpečnou považují i myšlenku na str. 68, kde autor propaguje aplikaci § 345 trestního zákoníku (křivé obvinění) na ty oznamovatele, kteří před podáním trestního oznámení nevyužili jiné právně dostupné prostředky (např. občanskoprávní) k ochraně svých práv, čímž ale přenášíme na oznamovatele povinnosti, které náleží právě až orgánům činným v trestním řízení (oznamovatel nemůže přece posuzovat, zda je naplněn požadavek subsidiarity trestní represe, a autorem navrhovaný extenzivní výklad § 345 trestního zákoníku by s tímto požadavkem dost možná kolidoval). Autor rovněž podrobil nedostatečné kritice i názor, že v rámci sjednávání dohody o vině a trestu by neměl pachatel učinit pouze „prohlášení o spáchání skutku“, ale měl by se přímo „přiznat“; autor však nevzal v úvahu, co by se v takovém případě stalo, kdyby následně jednání o vině a trestu ztroskotala a dohoda nebyla uzavřena (co by se stalo s takovým „přiznáním“? a nejedná se v konečném důsledku o pouhé slovíčkaření?).

Hodnocení formálních aspektů práce

Z formálního hlediska je práce na vysoké úrovni. Autor jasným a srozumitelným způsobem formuluje své myšlenky a vhodně pracuje s poznámkovým aparátém. Pravopisné chyby se nevyskytují; písařské chyby sice jsou přítomny, ale velmi sporadicky (namátkou např. na str. 14 došlo k záměně „175/1990“ za „157/1990“; na str. 35 druhý řádek je výraz „bez povolení“; na str. 47 je nesprávně uveden rok vydání prvního rozsudku na základě dohody o vině a trestu – na místo „2013“ je uvedeno „2012“; na různých místech pak zůstal symbol „§“ osamocen na konci řádku). Přehlednost práce poněkud snižuje skutečnost, že s výjimkou nadpisů první úrovně nejsou ostatní nadpisy zvýrazněny odlišným řezem písma, takže v textu poněkud zanikají. Výtka směřuje rovněž k citaci internetových zdrojů, která neodpovídá normě. Celkově je ale formální úroveň práce velmi dobrá.

Závěr a náměty pro obhajobu

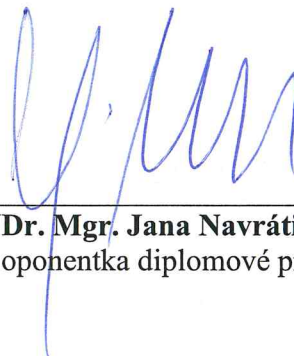
Posuzovanou práci považují za velmi kvalitní podklad pro obhajobu. Autor se vypořádal se zvoleným tématem velmi dobře; práce se jednotlivým dílčím otázkám věnuje dostatečně dopodrobna, aniž by však některé pasáže působily jako nadbytečné. Velmi oceňuji, že autor v předmětné práci vyslovil i své vlastní názory a dokonce i navrhnul konkrétní formulační

úpravy existujících právních předpisů; o proveditelnosti nebo vhodnosti těchto úprav lze samozřejmě úspěšně polemizovat, ale to nijak nesnižuje hodnotu posuzované práce.

V rámci obhajoby by se autor mohl zaměřit rovněž na rozvinutí své argumentace v otázkách naznačených výše v rámci posledního odstavce pasáže „Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování“.

V závislosti na průběhu obhajoby tak předběžně navrhuji klasifikaci předložené práce známkou **v ý b o r n ě**.

V Plzni dne 29. dubna 2013



doc. JUDr. Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D.
oponentka diplomové práce